

21

BIULETYN RPO

materiały

- **Sprawozdanie**
Rzecznika Praw Obywatelskich
za okres od 13 lutego 1993 r.
do 12 lutego 1994 r.

Warszawa 1994

C. Wizyty w jednostkach podległych Ministrowi Obrony Narodowej

1. Jednostka wojskowa w Helu	2-3.II.1993 r.
2. Jednostka wojskowa w Gołębziu	17.II.1993 r.
3. Jednostka wojskowa w Białymstoku	18.II.1993 r.
4. Polski Kontyngent Wojskowy w Kimbodzi*	1-7.III.1993 r.
5. Kwateronka Kadra Sztabu Generalnego MON-Warszawa*	23.III.1993 r.
6. Wojskowe Centrum Szkolenia dla Polnisi Sił Pokojowych ONZ w Kielcach*	20-21.IV.1993 r.
7. Jednostka wojskowa w Zaganiu	12.V.1993 r.
8. Jednostka wojskowa w Świdwinie	13.V.1993 r.
9. Jednostka wojskowa w Świdnie	15.VI.1993 r.
10. Jednostka wojskowa w Strzegomiu	11.VIII.1993 r.
11. Wojewódzki Sztab Wojskowy w Suwałkach	6.X.1993 r.
12. Wojewódzki Sztab Wojskowy w Siedlcach	6.X.1993 r.
13. Wojewódzki Sztab Wojskowy w Białej Podlaskiej	6.X.1993 r.
14. Jednostka wojskowa w Skidnie-roskach	14.X.1993 r.
15. Wojewódzki Sztab Wojskowy w Nierzmowicach	14.X.1993 r.
16. Wojewódzki Sztab Wojskowy w Łodzi	14.X.1993 r.
17. Wojewódzki Sztab Wojskowy w Katowicach	18.X.1993 r.
18. Jednostka wojskowa w Radomiu*	18.X.1993 r.
19. Jednostka wojskowa w Kielcach	19.X.1993 r.
20. Wojskowe Centrum Szkolenia dla Polnisi Sił Pokojowych ONZ w Kielcach	20.X.1993 r.
21. Jednostka wojskowa w Doruchowie	9.XI.1993 r.
22. Dowództwo Marynarki Wojennej w Gdyni*	23.XI.1993 r.
23. Wojewódzki Sztab Wojskowy w Gdańsku	23.XI.1993 r.
24. Jednostka wojskowa w Koszalinie*	17.XII.1993 r.
25. Jednostka wojskowa w Hajnowce	17.I.1994 r.

D. Wizyty i spotkania w jednostkach podległych Ministrowi Spraw Wewnętrznych

1. Enzycki Oddział Strazy Granicznej w Lublinie Śląskim*	18.II.1993 r.
2. Komenda Wojewódzka Policji w Straszynie*	1.IV.1993 r.
3. Naczelniczko Jednostki Wojskowej w Warszawie - Zespół Zapasowy Powozowników Cywilnych	5.IV.1993 r.
4. Pomorski Oddział Strazy Granicznej w Sztutowie*	2-4.VI.1993 r.
5. Graniczny Punkt Kontrolny Strazy Granicznej w Kolbierzowie	4.VI.1993 r.
6. MSW - Warszawa - Zespół Zapasowy Powozowników Cywilnych MSW	20.VI.1993 r.
7. Graniczny Punkt Kontrolny Strazy Granicznej w Koszalinie	10.VII.1993 r.

współoszczędnych i nowe oglądnął programy wój własnego urzadnia. Ograniczenia dotyczą wyłącznie kolportowania na terenie jednostek organizacyjnych węgierskich obojętne wyborczych.

Cenzurowanie natomiast ich treści i na tej podstawie dopuszczanie niektórych z nich może być odebrane jako ławczyzowanie określonych komitetów wyborczych.

W sprawie RPO/134213/93/1 – Rzecznik otrzymał list z prośbą o zajęcie stanowiska co do zgodności z Konstytucją RP i aktami niższego rzędu uchwały Komisji Krajowej nr 321/93 w sprawie działaczy NSZZ „Solidarność” kandydujących w wyborach parlamentarnych z innych list niż lista „Solidarność”. Zgodnie ze wskazaną uchwałą wszystkie struktury związku zobowiązane zostały do podjęcia działań statutowych – z wykluczeniem włącznie – wobec członków związku pełniących funkcje, którzy podjęli działania na widoku listy NSZZ „Solidarność”, a w szczególności będą kandydować z innych list wyborczych lub podjęli pracę w innych ośrodkach wyborczych. Rzecznik zwrócił się w dniu 2 września 1993 r. do Przewodniczącego Komisji Krajowej NSZZ „Solidarność” o ustosunkowanie się do zarzutów z podkreśleniem, że nie zamierza ingerować w decyzje władz związku, bowiem naruszałyby to ich niezależność i zasady kolegialności. Zdaniem RPO kwestionowana uchwała nie naruszała przepisu w zakresie prawa wyborczego. Interesowała ona Rzecznika z punktu widzenia statutowych podstaw jej podjęcia oraz dalszego odwołania się wyłącznie do członków związku pełniących w nim określone funkcje.

Rzecznik wyraził pogląd, że przepisy statutu określające prawa i obowiązki członków związku nie zabraniają jego członkom przynależności do organizacji politycznych bądź też innych – poza związkiem zawodowym – organizacji społecznych. Nie zabraniają także uczestniczenia włącznie prowadzenia działalności w tychże organizacjach.

Dotychczas Rzecznik Praw Obywatelskich nie otrzymał odpowiedzi na swoje pismo.

Intervencja Rzecznika w sprawie RPO/130076/93/1 dotyczyła udziału w wyborach do Sejmu i Senatu żołnierzy pełniących służbę w Siłach Pokojowych ONZ. Według uzyskanych przez Rzecznika informacji, powstawały poważne wątpliwości co do możliwości skorzystania przez wszystkich żołnierzy siłki pokojowych z należnego im czynnego prawa wyborczego. Ponadto na podstawie osobistych obserwacji Rzecznika podczas wizytacji polskich jednostek w Chorwacji i Koszowach potwierdziła się wątpliwość, że organizacja obojętne gło-

zowania na bazie placówek dyplomatycznych może nie zabezpieczyć potrzeb w szczególnych warunkach misji pokojowych.

W tej sytuacji Rzecznik wystąpił do Przewodniczącego Zarządowej Komisji Wyborczej z prośbą o opinię w sprawie oraz ewentualne podjęcie stosownych działań. W rezultacie działania RPO zarządzenia Ministra Spraw Zagranicznych utworzone zostały dodatkowe obszary głosowania.

1. Prawa wynikające z ustawy o ewidencji ludności i dowodach osobistych oraz z ustawy o aktach stanu cywilnego

a. Prawo do posiadania dowodu osobistego

Do Rzecznika Praw Obywatelskich zwrócił się obywatel, opisując sytuację osoby pełnoletniej ubezprawionej całkowicie i problem jej prawa do posiadania dowodu osobistego. ORO/129601/95/ik. W lipcu 1993 r., w numerze dolinyżania obywatelstwa polskiego/zwrota zmiany stałego miejsca zamieszkania w biurze Ewidencji Ludności i Dowodów Osobistych w W., dowód osobisty pełnoletniego i całkowicie ubezprawionego osoby zainteresowanego został wybrany. Wyjaśnił, że sygn dowód posiada bezprawnie i że zostanie on przesłany do miejsca wystawienia, tj. do P. Notariusz miejsce stałego zamieszkania poinformował na starożytno odpisać akta urodzenia. Inną natomiast praktykę w tym względzie zastosował Wydział Spraw Obywatelskich w P., uznał bowiem, że osoba pełnoletnia, całkowicie ubezprawiona ma prawo posiadania dowodu osobistego i dowód taki wydał. Zabranie dowodu osobistego spowodowało jednocześnie utratę prawa do bezpłatnych przejazdów przewoźnika takiej osoby.

Rzecznik sprawę podjął, występując do Ministerstwa Spraw Wewnętrznych – Departamentu Spraw Obywatelskich.

Z odpowiedzi udzielonej przez adresata wynika, że przepisy ustawy z dnia 10 kwietnia 1974 r. o ewidencji ludności i dowodach osobistych nie przewidują ograniczeń w tym zakresie, a odmowa wydania dowodu osobistego osobie ubezprawionej nie znajduje oparcia w tych przepisach. Zgodnie z art. 1 ust. 3 ustawy dowód osobisty jest dokumentem stwierdzającym tożsamość osoby oraz potwierdzającym obywatelstwo polskie. Ustawa nakłada obowiązek posiadania dowodu osobistego na osobę będącą obywatelem polskim i zamieszkałą w kraju od ukończenia 18 roku życia (art. 34 ust. 1).